*І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...*
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 38. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 26-го ЛЮТОГО 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, FEBRUARY 26, 1975 No. 38. VOL. LXXXII.

Генералові Шандрукові сповнилося 86 років життя

Трентон, Н. Дж. (О. Л-ий). —З нагоди уродин кол. головнокомандуючого Української Національної Армії ген. штабу ген. полк. Павла Шандрука, якому сповнилося 86 років життя, відвідала його у Трентоні в неділю, 23-го лютого ц. р. делегація Братства кол. вояків 1 УД УНА, складаючи йому уродинові побажання. Делегацію очолював голова Головної Управи Братства д-р Дражньовський в товаристві своєї дружини пані Ніни, який привітав достойного генерала від імени ГУ Братства та Братства „Броди-Лев".

Крайову Управу Братства Дивізійників у ЗСА репрезентували її містоголова на східню округу мгр Богдан Артимишин та пресовий кореспондент мгр Олександер Луцький, а Станицю у Філядельфії її новообраний голова інж. Михайло Ліщинський.

У дружній розмові за щирою гостиною усе привітньої, хоч хворої дружини генерала пані Ольги, делегати поінформували кол. головнокомандуючого Українською Національною Армією про біжучу працю Братства Дивізійників, а зокрема про останню видавничу діяльність

Генерал Павло Шандрук

Головної Управи, в рамках якої, з нагоди 30-ліття боїв Української Дивізії під Бродами, вийде незадовго друком перевидана книжка п. з. „Броди", як теж включитися у відзначування 25-річчя з дня геройської смерти на полі бою головного командира Української Повстанчої Армії сл. п. Тараса Чупринки-Романа Шухевича.

Ген. Шандрук, видимо зворушений відвідинами дивізійників, дякував за пам'ять та рівночасно поінформував про свої останні документальні праці про українські збройні змагання в часі Другої світової війни та ролю Української Дивізії в них, які він підготовляє до друку.

Президія КУК відбула пленарне засідання

Вінніпег (КУК). — Перше після Одинадцятого Конгресу пленарне засідання Президії Комітету Українців Канади відбуто тут 19 лютого цього року при участі 19 членів - представників складових організацій КУК. Засідання відкрив і проводив його нарадами президент КУК С. Радчук, а звідомлення з праці Централі КУК за місяці листопад і грудень 1974 і січень 1975 склав екзекутивний директор д-р С. Яр Кальба.

На пропозицію голови фінансово-бюджетової комісії І. Новосада, Президія КУК схвалила бюджет на адміністрацію і програмову діяльність Централі КУК в 1975 році та одобрила плян праці, з'ясований для наступних ділянок: А. Яремович — оборона прав людини, д-р С. Яр. Кальба (в заступстві В. Вербенюка) — справи іміграційні, П. Климків — справи СіБіСі і д-р І. Глинка (в заступстві д-ра П. Кондри) — справи багатокультурности.

Президія КУК одобрила запропоновану Екзекутивою схему організації праці КУК на роки 1974-1977 та доповнила склад комісій КУК, які працюватимуть під головуванням таких членів:

— Організаційна Комісія — Р. Бабух,

— Фінансово - Бюджетова Комісія — І. Новосад,

— Комісія внутрішньо-канадських справ — д-р П. А. Кондра,

— Підкомісія радіо, телевізії і фільму — П. Климків,

— Комісія для справ іміграції — В. Вербенюк,

— Комісія зовнішніх спр. — І. Іванчук,

— Комісія оборони прав людини — А. І. Яремович,

— Комісія справ української культури — П. Башук (до хвилі покликання нової Ради Української Культури),

— Комісія зв'язку й інформації — Наталія Кэгуська,

— Комісія для справ молоді — Б. Гвоздулич.

Справи шкільництва полагоджує голова КЦУШР д-р В. Білаш, а справи Суспільної Опіки, Централя ССУК. Крім того діють такі зв'язкові: пані Я. Іванчук для справ Комітету Українок Канади, д-р І. Глинка для справ Шевченківської Фундації, мгр І. Іванчук для СКВУ, Б. Гвоздович для справ СУСК і І. Ю. Карасевич для зв'язку з Конгресовою Статутовою Комісією.

На кінець Президія КУК полагодила ряд біжучих справ, представлених Екзекутивою, схвалила зміни Правильника для Провінційних Рад КУК і одобрила прийняття в членство Централі КУК Суспільної Служби Українців Канади з осідком в Торонті та Інституту Дослідів Волині з осідком у Вінніпегу. Крім названих, в засіданні брали участь: інж. А. Качор, В. Солипа, о. д-р А. Баран, проф. Р. Ковалевич, Д. Загарія, Г. Дребко, мгр. І. Гевриk, д-р Р. Романович, Г. Кукса і Мирослава Нарожняк. Неприявність оправдали: о. д-р В. Кушнір, д-р П. Кондра, П. Башук, В. Вербенюк, Р. Бабух, д-р Марина Рудницька, В. Дідюк і Ю. Гвоздулич.

В СССР все ще тільки плянують забезпечення воєнних інвалідів

Москва. — „Літературная газета" з 12 лютого опублікувала дуже цікавий за змістом матеріял про стан забезпечення інвалідів, а в першу чергу інвалідів Другої світової війни протезами і взагалі про ортопедичну опіку, на яку можуть совєтські інваліди розраховувати. Дискусія на цю тему ведеться в СССР від довшого часу, враховуючи брак забезпечення інвалідів, які не тільки не мають достатніх пенсій, але й не можуть, навіть, якщо мають гроші, дістати для себе конечні протези, бо таких немає на ринку. У висліді скарг і обвинувачень керівник Відділення охорони здоров'я і медичної промисловости Держпляну Російської Федерації Ю. Іванов у листі до редакції офіційно „з'ясовує" справу, стверджуючи, що стан на відтинку забезпечення воєнних інвалідів протезами є трагічний і хоч від закінчення війни проминуло вже 30 років, це питання не вийшло із стадії плянування і проєктування. За словами Іванова, можливо в десятій п'ятирічці, тобто десь біля 1980 року, це питання буде сяк-так розв'язане. Очевидно, він у листі не забуває нагадати про „священний" і „патріотичний" обов'язок мати „постійно це на увазі", бо ж йдеться „перш усього про інвалідів великої вітчизняної війни".

У коментарі газети на лист Іванова вже накреслено повнішу картину, яка засвідчує, з якою байдужістю ставиться насправді совєтський режим до питання забезпечення воєнних інвалідів, хоч у пресі, радіо, на телебаченні і в книжках з його доручення окремі автори не втомлюються славити геройство тих же самих інвалідів — колишніх вояків, що зі зброєю в руках воювали з гітлерівською Німеччиною. Питання забезпечення протезами інвалідів застрягло „на мертвій точці" — пише газета і додає, що такий стан не тільки є в Російській Федерації, але і в інших республіках, де ситуація фактично набагато гірша. Пляни забезпечення інвалідів „будуть опрацьовуватися", але невідомо, коли будуть реалізовані. Коли йдеться про московський протезно - ортопедичний центр, то його заплянували „ще у восьмій п'ятирічці, почали у дев'ятій, здійснити плянують у десятій... Чи це такий об'єкт, будівництво якого треба розтягати на три п'ятирічки?" — запитує „Літературная газета".

В інших республіках не краще, а гірше. Про це виразно і не закриваючи пише газета, наводячи конкретні факти. Ситуація в окремих республіках така, що навіть не знати, кого притягати до відповідальности за недоліки. Коли ж йдеться про центральні всесоюзні органи і відомства, то там „не поспішають", а обмежуються до „дебат". Хоч пора врешті прийняти якісь конкретні рішення, всюди зобов'язує спасенна формула — будемо думати і обмірковувати". Свої невеселі міркування газета закінчує побажанням, що „найвища пора, щоб поступити вперед".

Знущання над Валентином Морозом продовжуються

Торонто (Комітет оборони Валентина Мороза). — На самому початку цього року 3-го січня, Валентин Мороз у Владимірській тюрмі був запроторений до карцеру де він в голоді і холоді на цементовій долівці провів свята Різдва Христового і Щедрий Вечір — поінформувала з Москви Тетяна Ходорович в телефонічній розмові з представником Комітету оборони Валентина Мороза в п'ятницю, 21-го лютого. Валентин Мороз провів у карцеці приблизно два тижні, бо в листі до своєї дружини Раїси, датованому 19-го січня, він пише, що 14-го січня він ще „не мав змоги" писати. Тетяна Ходорович назвала запроторення Мороза до карцеру „карою без провини".

Конгресмен Брумфілд зголосив резолюцію в справі звільнення Мороза

Детройт (В. Тустанівський). — Відділ УККА Південно - Східнього Мічігену ще перед відкриттям першої сесії теперішнього 94-го Конгресу п робив відповідні заходи, щоб дальше продовжувати акцію в обороні ув'язнених в Совєтському Союзі українських інтелектуалістів. Акція ця мала успіх, бо вже в дні 14 січня ц. р., тобто в першому дні нарад першої сесії 94-го Конгресу, конгресмен Вілліям Брумфілд вніс резолюцію ч. 19 в справі звільнення Валентина Мороза. Інші конгресмени стейту Мічіґену заявили свою готовість піддержувати всі ці заходи.

В резолюції конгресмен В. Брумфілд констатує, що Валентин Мороз, історик, письменник і речник культурної відрубности українського народу, ув'язнений большевиками формально за „антисовєтську агітацію й пропаганду". Та в дальшому стверджує, що всі ці обвинувачення не можуть бути нічим обосновані, бо Валентин Мороз діяв лише в рямках привілеїв ґарантованих конституцією СССР, коли є їм хоробрим намаганням прямував до збереження й охорони прав українського народу, його культури та основних принципів людських прав. В резолюції вимагається перевести ухвалу Конгресу, щоб президент ЗСА вплинув стурбування уряду ЗСА за долю Валентина Мороза, історика, письменника й речника культурної відрубности українського народу".

Згідно з процедурою, резолюцію цю спрямовано до Конгресової комісії закордонних справ, а копії вислано до Президента ЗСА і секретаря стейту.

Головна Пластова Булава відбула наради, Начальний Пластун інформує про відвідини в Австралії

Ню Йорк, (О. Л-ий). — В неділю, 9-го лютого ц. р., відбулися тут у Пластовому Домі чергові пленарні наради Головної Пластової Булави під проводом її голови пл. сен. інж. Романа Рогожі, на яких обговорено й вирішено ряд актуальних справ. Крім членів ГПБулави, взяли участь у цих нарадах також начальний пластун пл. сен. д-р Юрій Старосольський з Вашингтону, голова Головної Пластової Ради пл. сен. інж. Яро Гладкий та запрошений на ці пленарні сходини пресовий кореспондент мгр Олександер Луцький з Філядельфії.

Начальний пластун д-р Юрій Старосольський, який на запрошення Крайової Пластової Старшини в Австралії відвідав у часі від 25 грудня 1974 р. до 4-го січня 1975 р. пластові осередки й табори в Австралії, подав обширний звіт та свої враження й помічення з цієї поїздки, в часі якої він на протязі 10-ти днів не лише відвідав ряд пластових осередків і таборів (тепер там літо) у Мельборні, Аделяіді і Сиднею, але також відвідав Владику Прашка та брав участь у різного роду громадських зустрічах й імпрезах, як у Крайовому Учительському З'їзді, Новорічних зустрічах-бенкетах Союзу Українських Організацій Австралії (СОУА) та такій же імпрезі організації молоді СУМ в Австралії, загально-громадському привітальному бенкеті в його пошану, тощо.

Обговоривши справу участи Українського Пласту у цьогорічному Світовому Скавтовому Джемборі, що відбудеться у Норвегії в часі від 28-го липня до 8-го серпня у місцевості Ліліенгаммер, положеній над озером яких 250 миль на північ від Ослью, Головна Пластова Булава вирішила, що Український Пласт візьме участь у цьому джемборі та буде заступлений в першу чергу численнішою делегацією пластових юнаків з Німеччини й Англії та охочими з Канади і ЗСА. Головну відповідальність і координацію участи українських пластунів юнаків у джемборі доручено головному булавному УПЮнаків пл. сен. Петрові Содолеві. Технічною підготовкою участи пл. юнаків із ЗСА займається пл. сен. Дамян Ліщинський, який зарезервував уже для юнаків із ЗСА 50 місць на спеціяльному літаку із Ню Йорку до Ослью (кошт 265 дол., відлет 26-го липня, поворот 10-го серпня, зголошення — до

(Закінчення на стор. [illegible])

Д-р Р. Олійник назначений керівником українського відділу міжнародної секції СіБіСі

Вінніпег (КУК). — Згідно з повідомленням дирекції Канадського Державного Радіо СіБіСі, відомий український журналіст і публіцист д-р Роман Олійник з днем 20 січня 1975 р. почав виконувати обов'язки керівника Української Секції Міжнародної Служби СіБіСі, відомої в Канаді та поза океанами під популярною назвою „Голос Канади".

Екзекутива Президії КУК прийняла з великим задоволенням вістку про покликання д-ра Р. Олійника на керівника Української Секції СіБіСі в переконанні, що завдяки його фаховій підготові і досвіду щоденні програми Міжнародної Служби СіБіСі в українській мові будуть дальше розвиватися з великим успіхом.

Лекція про Україну в Колорадському університеті

Грілі, Коло. (Н.Н.) — Майже кожного навчального кварталу професори різних відділів Університету Північного Колорадо запрошують д-ра Івана Овечка, одинокого професора — українця в тій школі, дати виклад чи лекцію їхнім студентам на теми підсовєтського життя — політики, економіки, культури. Цим разом його запрошено дати лекцію студентам соціології 20-го лютого ц. р. І хоч в університеті є окрема програма, що називається „Рашен-Совєт Стаді", тобто збірка різних курсів, що їх викладають професори географії, політичних наук, історії Росії й СССР і т. д., професор соціології вважав за потрібне для своїх студентів почути дещо з уст українця про Україну, а не Росію чи СССР взагалі. Проходячи щодня повз двері кабінету д-ра І. Овечка, професор соціології зацікавився англомовними вирізками з української преси на тих дверях: портрет В. Мороза та інформації про його переслідування, новинки з підпільних друків в Україні, репортажі про русифікацію та спротив українців і ріст національного руху української інтелігенції під совєтами. Тому й тема для лекції була вже готова в того професора: „Ріст націоналізму в Україні і підпільна діяльність українських інтелектуалістів". Під такою темою і була лекція в присутності трьох десятків студентів.

Треба підкреслити, що матеріяли, що їх свого часу прислано з книгарні „Свободи", а останньо матеріяли подаровані також видавництвом „Смолоскип" — в українській й англійській мовах — для бібліотеки чужомовного відділу, в якому працює д-р І. Овечко, дуже багато допомогли лекторові та ще багато допоможуть у майбутній його викладовій праці на українські теми. Між іншим, у згаданому тут університеті, де немає викладів ні української мови, історії чи літератури, вже двоє студентів за теми своїх градуаційних праць обрали теми, пов'язані з Україною та її народом.

Представники Головної Управи ТУСМ відвідають Ню Гейвен

Ню Йорк. — Головна Управа Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського інформує, що голова ГУ Аскольд Лозинський і член Галина Климук відвідають у п'ятницю, 28-го лютого 1975 року українських студентів у Ню Гейвені, Конн. Зустріч студентів з членами ГУ відбудеться о год. 7.30 вечором в Українському Народному Домі. Метою зустрічі є перетворити ініціятивний гурток ТУСМ-у в Ню Гейвені на Осередок Діяльности цієї студентської організації.

Помер Ніколай А. Булґанін

Москва. — Ніколай А. Булґанін, колишній совєтський прем'єр-міністер і міністер оборони, близький співробітник Хрущова, член ЦК КПСС і Політбюро ЦК до 1958 року помер тут на 80 році життя, як повідомив ТАСС. Ніколай Булґанін народився в 1895 році у Нижньому Новгороді. Після вибуху революції в Росії 1917 року він став членом Російської Комуністичної Партії, зайнявши в скорому часі одне з керівних місць в горезвісному ЧЕКА, де працював між 1918 і 1922 роками. Після остаточної перемоги большевиків, Булґанін переключився на економічно-господарського діяча, працюючи у керівництві Вищої ради народного господарства, а з 1927 р. директором московського електричного заводу. З 1931 р. починається його політична кар'єра. Його назначують головою Ради трудящих Москви, а в 1937 р. головою Ради народних комісарів Російської Федерації. В роках 1938-1941 він був заступником голови Ради народних комісарів СССР і головою Державного банку СССР. В час Другої світової війни Й. Сталін назначив його членом Воєнної ради Західнього фронту, а відтак членом Державного Комітету Оборони СССР і заступником народного комісара оборони СССР, а в 1947 р. міністром збройних сил СССР. В 1944 р. він відповідав за зорганізування в Польщі т. зв. люблинського уряду. На 17 з'їзді компартії Булґаніна обрано членом ЦК ВКП(б), а в 1948 р. членом Політбюра з одночасною позицією заступника голови Ради міністрів СССР. За свої заслуги для СССР і компартії був назначений маршалом СССР і відзначений найвищими совєтськими нагородами. По смерті Сталіна в 1953 р. він був заступником голови Ради міністрів СССР, а по усуненні Г. Маленкова в 1955 р. став головою Ради міністрів, тісно співпрацюючи з новим совєтським верховодом в тому часі Нікітою Хрущовим. На цій посаді Булґанін відбув ряд поїздок за кордон і між іншим разом з Хрущовим робив спроби примирити СССР з Югославією і з Китаєм. 27 березня 1958 р. Хрущов усунув Булґаніна з посади прем'єр-міністра СССР, звинувативши його у співробітництві з „антипартійною клікою" В. Молотова-Г. Маленкова. Тоді також усунено Булґаніна з Політбюра і ЦК КПСС і з того часу до кінця свого життя він проживав у повному забутті згідно із совєтською традицією викреслювати із списка активних діячів всіх тих, кого з тих чи інших міркувань відсунено від партійно-державного керівництва.

Засуд Ізраїлю Комісією ОН викликав невдоволення

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Як відомо, Комісія Людських Прав при Організації Об'єднаних Націй схвалила більшістю голосів (21 проти 6) резолюцію, яка домагається негайного звільнення архиєпископа Єрусалиму Гіларіона Капуччі, засудженого ізраїльським судом на 12 років ув'язнення за нелегальний перевіз зброї, призначеної для Палестинської Визвольної Організації. Такою самою більшістю голосів Комісія засудила Ізраїль за нищення християнських і мусульманських святинь в Єрусалимі, потоптання людських прав в цьому і других містах Ізраїля, як також в перешкоді вільно практикувати також інші релігійні культи, нетільки жидівський. Проти згаданих резолюцій голосували делегати ЗСА, Великобританії, Франції, Західньої Німеччини, Італії і Голляндії. Винесені резолюції викликали гострий протест амбасадора Ізраїля в ОН і жидівської преси.

Беррігеn відбуває поїздку – виступає в обороні В. Мороза

Вінніпег. — Канадська і українська преса інформують, що Філіп Беррігеn, колишній єзуїтський священик, який раніше супротивлявся „американському втручанню у в'єтнамську війну", а після відтягнення американських військ зацікавився долею політичних в'язнів в різних країнах світу, розпочав ще 3-го лютого ц. р. свою поїздку по кемпусах університетів з доповідями в обороні Валентина Мороза. Беррігеn, познайомившись зі справою Мороза, не тільки виступає в його обороні у своїх доповідях, але також пише статті і замітки до канадської преси. Поїздку Ф. Беррігена зорганізував Союз Українського Студенства Канади і Комітет Оборони Валентина Мороза. Він виступив на університетах в Торонті, Оттаві, Монтреалі, Вінніпезі, Саскатуні, Ріджайні, Едмонтоні і Ванкувері.

Вимовний „обмін привітальними листами" між Брежнєвим і військовими частинами на Далекому Сході

Москва. — Газета „Правда" з 21 лютого опублікувала лист генерального секретаря Л. Брежнєва „особовому складові ґвардійського мотострілецького Порт Артурського... полку ордену Леніна Забайкальської воєнної округи" і разом з тим відповідь бійців і старшин цього полку Брежнєву. У своєму листі Л. Брежнєв звертає увагу вояків Забайкальської округи, що їм не „вільно ні на мить забувати про те, що сили реакції і агресії намагаються перешкодити оздоровленню обстановки у світі, продовжують політику перегонів в озброєнні, створюють вогнища напруження на міжнародній арені". З цих причин, — пише бійцям Брежнєв, — „наші збройні сили і сьогодні повинні бути на поготівлі, у постійній бойовій готовості". У відповіді бійців згаданого полку говориться, що вони „готові" на всякі несподіванки і виступили ініціятором соціялістичного змагання „за дальше підвищення бойової готовости" і будуть „помножувати славні традиції своїх однополчан-фронтовиків, сотні яких у суворі роки війни довершили бойових подвигів, сім стали героями Совєтського Союзу". На закінчення листа вміщена заява, що бійці і старшини полку будуть поліпшувати свою підготову „в ім'я надійної охорони кордонів нашої соціялістичної держави".

Суть цього „обміну" листів не у змісті, бо властиво не подана ніяка причина такого „обміну". Цей „обмін привітальними листами" з деклараціями про „бойову готовість" прикордонних військ на Далекому Сході, тобто на кордоні з Китаєм стає зрозумілий в обличчі того, що в Пекіні почалася серія нових переговорів в справі полагодження прикордонного конфлікту між СССР і Китаєм. Йдеться тут про посередню осторогу китайцям, мовляв, ми готові. Як відомо, у „Правді" з 22 лютого вже були виразніше уточнені совєтські вимоги до Китаю.

Програма етнічних студій загрожена

Вашингтон. — В новому прелімінарі бюджету, предложеному президентом Фордом Конгресові, зовсім скреслена рубрика 1.8 мільйона долярів, призначених на допомогу для етнічних студій.

Як інформують з Білого Дому, програма ця впала жертвою загальних скорочень і ощадностевої політики, яку пробує ввести в життя президент Форд з огляду на рецесію і загальне погіршення економіки країни.

Як відомо, ця програма етнічних студій в початкових і середніх школах була введена в життя ще в 1965 року на підставі окремої ухвали Конгресу, як також затвердження Департаменту освіти, здоров'я і суспільної опіки. Головною ціллю цієї програми було основніше запізнати студіюючу американську молодь з культурами поодиноких національних груп в ЗСА і їхнім вкладом в загальну скарбницю американської культури. В 1974 році департамент освіти отримав понад тисячу зголошень на такі студії, уділивши зі згаданого фонду тільки 40 степендій.

Поодинокі національні групи вже поробили заходи, щоб не допустити до схвалення в Конґресі цього внеску і розпочали висилку листів до своїх конґресменів у Вашинґтоні з проханням зайняти здецидовану і рішучу позицію та врятувати програму етнічних студій.

Листи можна висилати на адресу:

The Honorable Daniel J. Flood, Chairman U.S. House of Representatives Subcommittee on Appropriations for Health, Education and Welfare, Washington, D.C. 20510.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 є міс. За кожну зміну адреси — 25 є. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Герой і символ

Мавши на увазі, що 5-го березня ц.р. сповняється чверть сторіччя з дня героїчної смерти головного командира Української Повстанської Армії генерала - хорунжого Тараса Чупринки — Романа Шухевича, Світовий Український Визвольний Фронт в січні цього року проголосив цей 1975-ий рік Роком Шухевича Чупринки. Цілком правильно до цього заклику долучуються тепер крайові централі репрезентації українських поселень, включно з Українським Конгресовим Комітетом Америки, рекомендуючи своїм громадам відзначити цей рік відповідними імпрезами, зокрема додатковими зусиллями здійснення того, що було ціллю життя ген. Чупринки - Шухевича, за яку він віддав своє життя: привернення повної волі і державної суверенности українському народові.

Це вже відома історична істина, що величність та життєвість кожної ідеї залежить від її творців і носіїв та, зокрема, змагань, труду жертв для її здійснення. Без цього кожна навіть найбільша ідея мертвонароджена. Як незалежність З'єднаних Стейтів Америки усісбнена в постаті Джорджа Вашинґтона, і як еманципацію — перетворення Америки під кожним оглядом зовнішньо і внутрішньо у „країну вільних і дім сміливих" символізує Абрагам Лінкольн, подібно й український нарід у своїй тисячорічній історії має великі символи своїх високих ідеалів та найвищих прагнень в особах тих, що ці ідеали і прагнення здійснювали і, в обставинах, приносили, чи готові були принести за них найвищу жертву, жертву свого життя Симон Петлюра став таким символом новітньої доби нашої історії і до того славного пантеону героїв і символів змагань і боротьби за волю українського народу в цій добі нашої новітньої історії без сумніву належить головний командир леґендарної Української Повстанської Армії ген. Чупринка-Шухевич. Його постать в нашій історії тим світліша, що він жив і діяв та боровся і в боротьбі поліг смертю героя в чи не найгруднішій добі нашої історії, змагаючись рівночасно на двох фронтах проти наймогутніших і рівночасно найжорстокіших ворогів української волі.

Рік ген. Чупринки-Шухевича дає нам добру нагоду пригадати і усвідомити собі його ідеали та його боротьбу і його змагання в їх перемогу дослівно до останнього віддиху його життя. Герої і символи світлого минулого є рівночасно і гарантією величнього майбутнього.

Мурин своє зробив...

Цього року в СССР запляновано урочисто і з „великим піднесенням" відзначити 30-річчя з дня закінчення Другої світової війни. З цього приводу ЦК КПСС видав окреме доручення для всього населення Совєтського Союзу і в країні вже почалося „розпалювання до білого" з допомогою пропаганди ентузіястичних настроїв. Совєтська преса веде перед у цій пропаґандивній кампанії, нагадуючи про важкі бої в роки війни і про геройство вояків і старшин совєтської армії.

Могло б здаватися, що така річниця річ цілком звичайна і оправдана, зокрема, коли йдеться про вшанування пам'яти всіх тих, які віддали своє життя на фронтах у боротьбі з гітлерівською Німеччиною. Однак, увагу звертає цілком інша проблема, яка таки дуже тісно в'яжеться з Другою світовою війною. Идеться тут про воєнних інвалідів в СССР і їхнє забезпечення, а в першій мірі про належну медичну обслугу. Воєнні інваліди — жертви війни, які винесли у більшій чи меншій мірі на собі частину воєнного тягару і на шляху сповнювання своїх воєнних обов'язків, були фізично пошкоджені та мусять до кінця свого життя оставатися інвалідами, користуючися сторонньою допомогою.

„Літературная газета" з 12 лютого відзначила на своїх сторінках один момент, який незвичайно вимовно ілюструє факт важкої долі совєтських воєнних інвалідів. Газета розповідає, що на 30-му році по закінченні війни воєнні інваліди в СССР не забезпечені конечними протезами. Справа стосується Російської Федерації, але згідно з твердженням газети — „на жаль, (це забезпечення в інших республіках) часто ще повільніше, на нижчому медично - технічному рівні".

Про трагічний стан на цьому відтинку інформує у листі до газети сам начальник Відділу охорони здоров'я і медичної промисловости Державного пляну РСФСР, повідомляючи ,що у 30-річчя перемоги справа інвалідів „є для нас об'єктом постійної і особливої уваги". Все таки, згідно із совєтськими даними у цій же ж газеті, виходить, що пляни забезпечення воєнних інвалідів належними протезами щойно „будуть опрацьовуватися" а в Москві протезно - ортопедичний центр буде збудований щойно в ... десятій п'ятирічці, хоч пляни були затверджені ще у восьмій п'ятирічці. „Відомства не спішаться — дебати продовжуються", — пише газета, хоч, очевидно, справа не тільки спішна, а й дуже і дуже припізнена.

Покищо, заки у різних совєтських відомствах надумаються і продискутують і заки у котрійсь черговій п'ятирічці побудують протезно - ортопедичний центр, воєнні інваліди повмирають. Можливо, на це і жде партія і совєтський уряд, щоб не витрачати „державної копійки" на людей, які вже не можуть нічого із себе дати для „побудови комунізму". Мурин своє зробив, мурин може відійти ...

Ватикан засудив погляди о. д-ра Ганса Кінґа

Рим. — Тут у погодженні з папою Павлом VI, опубліковано декларацію, в якій Ватикан формально зайняв неґативне становище до поглядів і вчення видатного швайцарського теолога, професора Тюбінґенського університету о. д-ра Ганса Кінґа, який від років квестіонує догми про непомильність Папи та про абсолютну правдивість вчення Церкви, коли йдеться про Евхаристію, тобто Святі Тайни і Причастя. Як виявляється, слідство у його справі ватиканські чинники вели протягом останніх п'яти років і найновіша декларація є продуктом цього слідства. У відповідь на декларацію Ватикану, який перестерігає о. д-ра Г. Кінґа перед продовжуванням виступати з такими „єретичними" поглядами, о. Кінґ заявив, що він „не буде толерувати" того, щоб йому накидавано погляди і опінію і що це не приневолить його „припинити службу ближньому". Декларація Ватикану, за його словами, є тільки „публічним визнанням" того, що проти нього ведене таємне слідство було безуспішне.

ЗВЕРНЕННЯ УККА

У 25-РІЧЧЯ ГЕРОЙСЬКОЇ СМЕРТИ ГЕН.-ХОР. ТАРАСА ЧУПРИНКИ

Дня 5-го березня 1975 р. припадає 25-річчя геройської смерти сл. п. Тараса Чупринки - Романа Шухевича, Головного Командира Української Повстанської Армії, Голови Проводу ОУН та Генерального Секретаряту УГВР на Українських Землях, який впав на полі нерівної боротьби з московсько - комуністичними наїздниками в дні 5-го березня 1950 року в селі Білогорща під Львовом.

В його особі втратила українська нація людину, якої не забути. Втратили ми одного з тих лицарів — якими живе нація, які її будують, які ділами свого життя вказують шлях і ведуть народ почерез труди і змагання до перемоги.

ЧУПРИНКА — це постать у нашій новітній історії, що до сьогодні викликає бурю ненависти в імперській Москві. Бо він є найбільш вимовним символом боротьби українського народу за волю і державність, і як такий, увійде в анали Соборної України.

Ген. Чупринка - Шухевич від ранньої молодости присвятив свою працю, знання та свій кришталевий патріотизм на службу українського народу та його визволенню. Він був не тільки всеукраїнським патріотом, але також визначним військовим провідником та державним мужем. Це завдяки його організаційним здібностям і визначному військовому талантові УПА й ОУН могли вести успішну боротьбу в роках 1942-1950 проти двох найбільших тоталітарних потуг нашого часу — гітлерівської Німеччини та комуністичної Москви.

І хоч ген. Чупринка-Шухевич упав на полі бою, замикаючи своєю геройською смертю добу збройного опору проти московського наїздника в Україні, то визвольна боротьба українського народу продовжується далі, хоч у змінених формах. На геройській боротьбі УПА-ОУН, якою керував сл. п. ген. Чуприка-Шухевич, виховалися нові покоління нескорених Українців, які продовжують визвольну боротьбу. Теперішній рух спротиву в Україні, могутній український національно-культурний і політичний ренесанс ледве чи був би можливим, коли б не було українського підпілля, яким проводив сл. п. ген. Чупринка-Шухевич. Його ім'я відоме не тільки серед нового українського покоління в Україні та між українцями в розсіянні але також серед ворогів, як це свідчать численні писання українських, російських і польських комуністичних авторів.

Екзекутива Українського Конґресового Комітету Америки закликає всі свої Відділи, крайові і центральні Організації та все українське громадянство в Америці гідно відзначити цю дату геройської смерти Головного Командира УПА, в 1975-му році.

Ідеї визвольної боротьби, яку вів сл. п. ген. Чупринка-Шухевич, глибоко вкорінені в українському народі в поневоленій Україні. Нашим обов'язком є переконувати світ, що ідеали, за які згинув Головний Командир УПА — це ідеали волі й державної суверенности, за які український народ буде боротися аж до остаточної перемоги — створення Вільної Незалежної й Суверенної Української Держави.

ЕКЗЕКУТИВА
УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

Лютий, 1975

В Греції розкрито протиурядову змову

Атени. — Грецький уряд повідомив, що йому пощастило своєчасно розкрити змову військових старшин, які готувалися повалити демократично обраний уряд і привернути владу військової хунти, яку усунено в липні минулого року. Згідно з урядовими повідомленнями, досі арештовано 28 старшин, замішаних у змові. В часі арештів поліція захопила машинопис декларації до грецького народу, яку змовчики плянували проголосити по захопленні радіостанції. Центр протиурядової змови мав бути у танковому з'єднанні, розташованому в Говді, передмістю Атен. Ніяких подробиць про змову покищо не подано, стверджуючи тільки, що „ситуація в країні повністю під контролею уряду". В країні, однак, уряд зарядив частинний винятковий стан. Незважаючи на ці заспокоюючі урядові заяви, добре поінформовані кола висловлюють занепокоєння незадоволенням серед військових кіл. Уряд намагався ліквідувати небезпеку, усунувши за час від липня минулого року 36 старшин з керівних позицій. Протиурядова пропаганда серед військових старшин спирається на поширюванні вісток, мовляв, уряд Константина Караманліса готовий на поступки комуністам і що в Греції грозить комуністичний переворот. Незадоволення серед військовиків збільшилося після того, як К. Караманліс відмовився розпочати війну з Туреччиною за Кипр.

ДО 300-ЛІТТЯ НАПАДУ НА СІЧ

Восени 1674 року турецький султан Мухамед ІУ, спорядивши ґалери на Чорному морі, послав п'ятнадцять тисяч яничар до кримського хана Селим - Гірея з рішучим наказом підняти орду в сорок тисяч коней і другої ночі Різдвяних Свят вирізади всі тридцять вісім куренів Чорноморської Січі, а самого „урус шайтана", кошового отамана Івана Сірка, закувати в тяжкі кайдани та живцем привести його падишахові до Стамбулу.

Несподіваний напад яничар на Січ закінчився цілковитим погромом турецького війська, кримський хан Селим - Гірей ганебно втік з ордою. Туреччина перестала бути страшною загрозою для Европи — могутність Оттоманської Порти на довгі часи похитнулася.

Олекса Веретенченко

ЗАПОРОЗЬКЕ РІЗДВО

В небі хмари сунуть, як примари,
Місяць, як турецький молодик.
Виборні стамбульські яничари
Поспішають в сонний Чортомлик.

В кожного шаблюка, ніж і кремінь,
А на грудях кована броня.
Іде хан, вдивляючись у темінь,
І коня арканом підганя.

Будуть стріли сипати у вічі,
Будуть рвати тіло на шматки...
Господи, не дай загинуть Січі!
Чусте, — прокиньтесь, козаки!

Вогнище на варті догоряє,
Промайнули тіні вдалині,
Зловороже військо обступає
Запорозькі білі курені.

Грає вітер пісню сумовиту,
А козацтво й досі ще не спить —
Ріже в карти, хилить оковиту,
Про чортів і пекло гомонить.

Звівся Шевчик, дивиться в кватирку,
Тільки свиснув, аж присів кобзар:
— Гляньте, хлопці, на різдвяну зірку,
Та не бійтесь турків і татар!

— Гей, вставай, готуймося до бою!
Кошовий засвічує свічки,
На колінах заряджують зброю,
Моляться чубаті козаки.

І озвались голосом покари
Луки і мушкети вогневі,
Як собаки, гинуть яничари
І татари тонуть у крові.

Збилося, змішалося докупи
Товариство буйне і орда,
Иде Сірко і нехрищеним трупом
До Дніпра дорогу проклада.

Де ти, сонце, хмарою сповите?
Засвітися дзеркалом в імлі,
Покажи народам всього світу
Славу української землі!

Мчиться хан без огляду і стриму,
А за ним далеко чути спів,
То в погоню кинулись до Криму
Вітроногі коні козаків.
— Знай, невіро, нашу Січ і відсіч!
Не прощають козаки турбот:
Вас було усіх п'ятнадцять тисяч,
А зосталось — тисяча п'ятсот!

(* З історичної поеми „Чорна долина", Детройт, 1953 р.)

В. Чапленко

ДО ДВОХСОТИХ РОКОВИН СКАСУВАННЯ СІЧІ ЗАПОРІЗЬКОЇ

Після появи в „Свободі" моєї статті „Що з козацьким заповідником на острові Хортиці?" один з читачів надіслав мені витинки із запорізьких газет — „Запорізької правди" та Комсомолець Запоріжжя". Я сам, шукаючи відповіді на питання, поставлене як заголовок моєї статті, виписав з однієї книгарні, що торгує „радянськими" виданнями, „фотобуклет" (складанка? — В. Ч.), призначений для туристів, „Запоріжжя, сторінки сьогодення", Київ, 1974 р.

Як я писав ув отій своїй статті, вшанування пам'яті Січі Запорізької створенням хортицького заповідника київський уряд та місцева влада пов'язували з відзначенням 200річчя самого міста Запоріжжя, що було засноване як Олександрівське укріплення 1770 р. Офіційно побудову цього укріплення мотивовано потребою протитатарської оборони, а фактично це було, мабуть, укріплення, скероване проти Січі Запорізької, бо проти татар таким укріпленням була сама Січ. Отже, зв'язок між цими двома задумами був не дуже потрібний.

Двохсоті роковини м. Запоріжжя, справді, було відсвятковано, як про це свідчить стаття голови „виконкому" запорізької міської ради В. Площенка „Запоріжжя святкує", надрукована в „Запорізькій правді" з 4 вересня 1970 р. Хоч автор почав цю статтю словами, що, мовляв, „наше свято збіглося в часі з ленінським ювілейним роком", але, мабуть, тому, що це було ще за урядування П. Шелеста, він наприкінці статті серед переліку різних будівельних проєктів згадав і „величний пам'ятник запорозькому козацтву, на землях якого засновано два століття тому наше місто".

Але з цієї згадки виходило й те, що за п'ять років, які проминули після урядової постанови про створення хортицького заповідника (та постанова була з 18 вересня 1965 р.), для здійснення цього проєкту не зроблено нічого, хоч цей проєкт досить рано був детально опрацьований, як про це свідчила брошура М. Киценка, видана 1967 р. Але все таки говорити про цей проєкт тоді ще можна було. Про це могла свідчити й назва спортового клюбу — „Січ", як це видно з постійного заголовку для новин із спорту в „Комсомольці Запоріжжя" з 21 листопада 1970 р.

Але вже ніякого натяку на те, що цей проєкт мають здійснити, я не знайшов у числі „Комсомольця Запоріжжя" з 1 липня 1972 р.; та й про спорт уже в цьому числі написано під іншим загальним заголовком — „Чим багатий спортивний твій дім?" Правда, це розрізнені числа запорізьких газет, тільки витинки з них, але мій кореспондент сам стежив за вістками про справу заповідника, і він, якби щось відповідне знайшов, то надіслав би мені.

Остаточно допомогла мені з'ясувати цю справу складанка „Запоріжжя, сторінки сьогодення", що її видано через чотири роки після святкування 200-річчя від часу заснування Олександрівського укріплення, цього, як я сказав уже, символу російського імперіялізму. Ця складанка заповнена кольоровими й чорно - білими знятками різних будинків та інших вартих уваги об'єктів м. Запоріжжя, на яких я побачив написи „Турбаза Хортиця", „Палац спорту Юність" (станнє слово на знятку тільки частково видно), „Готель..." (друге слово напису невиразно видно), а над огорожею парку, на брамі якого зображено в профіль голову Леніна, мабуть, викувані з металу літери — „вая вошa".

Ніяких знятків, які свідчили б про козацькі заповідник, у цьому виданні я не знайшов. А з тексту цієї складанки я довідався, що тепер на острові Хортиця є. Ось відповідне місце з цього тексту: „У вихідні дні тисячі жителів міста виїздять на острів Хортиця. Цей чудовий куточок природи завжди вабить до себе прохолодою вікових дерев, голубизною Дніпра. Там розташовані заводські профілакторії, бази відпочинку, піонерські табори. Багатолюдно завжди на золотистих пляжах, водних станціях... Чудові красвиди озера імені Леніна, Каховського водосховища залишають зворушливе, неповторне враження. Один з найкращих, наймальовничіших куточків міста — парк „Дубовий гай". Оце й усе.

А де ж ті скульптурні зображення,музей, не кажучи вже про відбудовану Січ з її куренями, що про них писав Киценко в своїй брошурі? Між іншим, парк „Дубовий гай" — це український переклад отого, згаданого вище напису — „вая вошa"*, його повне значення — „Дубовая роща". А ця „роща" присвячена 100-річчю від дня народження Леніна, як про це написано по-російському навколо його портрету на брамі. І цей парк на Хортиці імени Леніна, і озеро також імени Леніна, а про запорізьких козаків на ній немає й найменшої згадки!

Таким чином, я знайшов не тільки відповідь на моє поставлене в заголовку моєї першої статті питання, а й підтвердження мого здогадного передбачення, що з проєкту козацького заповідника на острові Хортиця вийде „пшик". (Між іншим, редактор лондонської газети „Українська думка", передрукувавши з „Свободи" мою першу на цю тему статтю, викинув цей „неделікатний" вислів, як і „повиправляв" дещо інше в моїм тексті).

Я не маю жадних інформацій про те, щоб тепер, за брежнєвської диктатури в т. зв. УРСР якось відзначили двохсоті роковини скасування Запорізької Січі, що припали на цей 1975 р. А з цього випливає, що ці сумні роковини знищення збройної сили українського народу, які він створив у боротьбі із зажерливими сусідами, мусять відзначати наші еміграційні історики, як також і все наше вільне громадянство. Я й написав такий заголовок до цієї статті, щоб нагадати нашим людям про ці роковини.

---

* Я боюся, щоб ця згадка про попсований на світлині напис не наволокла пені на голови редакторів київського в-ва „Мистецтво", що видало цю складанку. Адже було в 30-их роках таке, що через „підозрілі" малюнки на обкладинках шкільних зшитків, які виробляла ростовська (над Доном) фабрика, були покарані керівники цієї фабрики. На тих обкладинках були малюнки „Гоголь у Пушкіна читає свій твір" та „Пісня про віщого Олега" як ілюстрація до поеми того ж таки Пушкіна. (1937 року відзначали соті роковини його смерти). Я тоді працював у Ставрополі, і до мене дійшла про це чутка. А якось до мене підійшов один з працівників нашого інституту і, вийнявши з кишені такий зшиток, показав мені малюнок, кажучи: „Дивіться, ось виходить: „Долой ВКП(б)". На другому малюнкові було нібито: „Долой Сталіна!" Це були роки єжовщини, я боявся провокації і сказав, що ніяких таких написів я на цих малюнках не бачу. Та я й, справді, не бачив. Ще раніш, у Туркменії, таку „антирадянщину" вичитували з туркменсько - російського словничка до тексту відручника, якщо мовляв, „читати згори вниз". Все це можна було пояснювати тим, що людям хотілося, щоб хтось якось висловив такі гасла проти ненависного режиму.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РІК ТАРАСА ЧУПРИНКИ-РОМАНА ШУХЕВИЧА

„Свобода" з 28-го січня принесла заклик до громадянства, в якій Світовий Український Визвольний Фронт проголошує 1975 рік, роком Тараса Чупринки — Романа Шухевича. В тому ж числі В. Дідюк в свої статті мотивує це проголошення і дає сильветку Великого Генерала УПА.

Безперечно 25-ті роковини геройської смерти сл. п. Т. Чупринки-Шухевича повинні бути відмічені гідно, достойно на загально-громадську скалю, а не, як досі бувало панахидно-жалобними сходинами членів 2-3 організації. Та найбільш величаві концерти, чи імпрези в честь Р. Шухевича не заступлять тривалого пам'ятника тій героїчній постаті найновішої доби наших збройних визвольних змагань. Маю на думці опрацювання і видання солідної монографії про Великого Генерала. Таке видання повинно в нас вже бути. Крайна пора це зробити. І рік Тараса Чупринки — Романа Шухевича нехай буде для нас роком невідкладного проєкту видання цієї монографії, і то не тільки українською, але й іншими мовами.

Наше молоде покоління вже перебирає від нас громадсько-політичну працю. В р'ядах СУМ чи Пласту воно виховувалось на леґенді про Тараса Чупринку — Романа Шухевича — УПА. Даймо йому тепер в руки солідний документ про геройські чини леґендарного генерала і його армії.

Іван Хома

Едмонтон

> ● <

СЛІДАМИ ПОЛІТВ'ЯЗНЯ ПО КОЛИМІ

Дізнавшись із статті пані Оксани Ашер п. н. „Портрет Михайла Драй-Хмари" „Свобода" ч.ч. 26-31 1975 р.), що цей наш поет-науковець загинув, як політв'язень, на Колимі, я подумав: А чому б мені не зробити послуги порадою нашій людині, яка колись, може побажала б розшукати на Колимі слід та місце загибелі когось із своїх рідних чи друзів? Як що були певні відомості, що жертва була на Колимі, нема потреби починати розшуки від Москви, де є „Главное Управление Лагерами" (ГУЛаґ), а досить починати їх від Магадану — столиці Колими, що міститься на віддалі трьох кілометрів від бухти Ногаєво. Тут, у Магадані, міститься т. зв. УСВИТЛ (Управление Северо-Восточными Трудово-Исправительными Лагерями); це Централя, якій підпорядковані всі табори невільничої праці на Колимі, та й не лише табори, а все життя на Колимі, бо цивільної адміністрації там нема. Кожен з - к (заключонний) там є на „учьоте" (обліку) з відомостями про те, куди його післано, куди переведено, що з ним сталося.

Щодо таборів, то на Колимі є різні: золотокопні, дорожні, добування вугілля, вирощування ярини (жіночі), тощо. Очевидно, золотокопень („прііски") є найбільше; вони містяться в західній гірській частині Колими і, для управління ними, вони розподілені на три групи: Північну з адміністративним центром у Хатиннах, Західню — у Берелех і Південну — в Оротукан (наскільки собі пригадую). Отже, якщо комусь відомо, що в'язень перебував на золотокопнях, то Магадан має слід до кожного з цих трьох адміністраційних центрів, а цей уже — до золотокопні (хоча не виключено, що Магадан має і до золотокопні теж).

Залізниці до цих центрів перед війною не було, але від Магадану до них веде дуже добра шосейна дорога (коло 900 клм.). Автобусів, розуміється, теж не було, бо й не було в них потреби: не було пасажирського руху, бо нема там ніякого цивільного населення, а є раби-політв'язні, які працюють, і погоничі —представники рабовласницької совєтської імперії. Але від названих угорі адмін. центрів, а також від золотокопень ходять вантажні авта та й особові теж — з начальством, розуміється. По дорозі не було місця для ночівлі чи перекуски, бо не було вільних поселень, усе дикий край, була зупинка тільки для набирання пального.

Шосейна дорога — головна веде зі сходу — від Магадану впоперек Колими, через річку Колиму, на захід. На віддалі яких 50 клм. від підніжжя гірського хребта Черського міститься виселок „Ягодное", де є розподільна харчова база для постачання північної та західньої груп золотокопень. Саме тут є роздоріжжя: праворуч шлях веде до північної групи, а просто на захід — до західньої.

До північної групи шосе йде через гірський перевал і входить у долину річки Ат-Урях; у цій долині є три золотокопні, а в т. ч. й „Партизан", де, як пише пані О. Ашер, працював пок. М. Драй-Хмара. Цю золотокопню я знаю! Вона міститься в 3-4 клм від шосе, яке йде далі до Хатиннах. Я, як засуджений на 10 років політв'язень, працював у сусідній з Партизаном золотокопні 1938 року. Наведені у пані О. Ашер назви інших золотокопень я чув; вони належать, очевидно, до західньої та північної групи, бо до північної належать 8 добре відомих мені золотокопень.

Не виключено, що сліди можуть довести не тільки до могил в'язня, але навіть і до трупа! Чейже відомо, що в околицях золотокопень є полюс холоду всесвіту Верхоянськ, отже, вічна мерзлота! Викопати там могилу — не так то легка й швидка справа: яму треба поступово випалювати, тоді ґрунт вигрібати, тоді знову випалювати і т. д. Тому яму приготовляють ширшу, як звичайно, і кидають туди без домовини кілька трупів, де процес їх розкладу, очевидно, заповільнюється, або й зовсім припиняється! Тому й були чутки поміж в'язнями, що трупи в тій зоні мерзлоти зберігаються. Не даремно ж бо в'язні пісню склали:

Колимо, Колимо, дивна ти планета,
Десять місяців зима, а вся решта літо!..

М. Млаковий

У Філядельфії засновано капелю бандуристів ім. В. Симоненка

Немає, мабуть, іншого музичного інструменту, щоб так близько був пов'язаний з українською народною піснею, як бандура. Її дзвінкі акорди зливаються гармонійно з ніжними тонами мелодій наших пісень і створюють разом одну чарівну симфонію, що є висідом синтези творчого духа нашого народу протягом століть його бурхливого минулого.

Тому то виступи ансамблів наших бандуристів приманюють не лиш нас самих, але ними не менше захоплюються і не-українці, що радо відвідують концерти українських бандуристів та ними духово насолоджуються.

Поруч існуючих вже у нас капель, а особливо знаменитої капелі бандуристів під проводом маестра Григорія Китастого, організуються теж численні малі ансамблі, яких протагоністами є переважно члени наших молодечих організацій: ОДУМ-у, Пласту і СУМ-у. Це явище є надзвичайно важливе і корисне для розвитку української національної культури і тому завданням нашої спільноти є піддержувати їх усіми доступними нам засобами.

Ентузіястом мистецтва гри на бандурі у Філядельфії є інж. Петро Гурський, активний член місцевого осередку ОДУМ. За його ініціятивою зорганізовано тут чисельну групу (25 осіб) юних бандуристів, які оформившись у відповідні гурти, послідовно вивчають це староукраїнське музичне ремесло.

В суботу 8-го лютого ц. р., відбулися основуючі збори новоствореної капелі якій надано назву Капеля Бандуристів ім. Василя Симоненка у Філядельфії. Цей ансамбль є незалежною мистецькою одиницею і буде діяти при співпраці усіх місцевих молодечих організацій. Її перший виступ відбудеться в березні на Шевченківській Академії, яку влаштовує Відділ УККА у Філядельфії.

Численно зібрані на зборах присутні у вислідi нарад, створили Батьківський Комітет Капелі та обрали його Управу в такому складі: проф. д-р В. Бандера — голова, інж. Ю. Їхтярів — заст. голови, п-ні О. Гурська — секретар, п-ні У. Антоненко — скарбник, д-р О. Вілик — прес. референт, інж. Е. Корсунь і Т. Гриців — мистецько-господарська реф., п-ні В. Теодорів — реф. зв'язку з батьками, інж. П. Гурський і І. Праско — мистецькі керівники Капелі.

Проби бандуристів відбуваються по групам, залежно від віку та вмілостей її учасників, у понеділки, четверги і п'ятниці. Батьківський комітет поробить старання, щоб придбати для членів Капелі народні строї та відповідне сценічне устаткування.

Управа Комітету зверне особливу увагу на підсилення Капелі новими членами і, саме цією дорогою звертається до наших батьків з Філядельфії та околиці піти їм в цьому на зустріч. В усіх справах відносно поповнення Капелі треба звертатися до Віри Теодорів на ч. телефону 549-6755. Наші молодечі організації повинні до цього діла заохотити своїх членів.

Усіх дуже мило вразила присутність на зборах пароха УАП церкви св. Покрови о. М. Борисенка, який дозволив безкорисно користуватись приміщенням парохіяльного будинку при 12-ій і Оклейн вул., для ведення проб Капелі. Немає сумніву, що шляхетні заміри проводу та ентузіязм членів Капелі Бандуристів ім. В. Симоненка, знайдуть прихильність і бажану піддержку серед нашої громади, а особливо молоді у Філядельфії, для гідної репрезентації української національної культури між українськими і неукраїнськими громадянами.

О. Б.

Заклик ТУСМ

З огляду на найновіші вісті, що Валентинові Морозові заборонено режимом 200 грамів меду, конечних для втримання його при житті, закликаємо всю українську громаду допомогти цьому невтомному борцеві українського народу висиланням малих пляшок меду на нижчеподану адресу, щоби таким способом ми, його брати і сестри доставили йому 200 разів тієї забороненої кількости. Усі пляшки будуть вислані до Владимірської тюрми через канцелярії американських сенаторів та конгресменів до 15 квітня, дня уродин Мороза. Станьмо в обороні нашого нескореного брата.

TUSM, 315 E. 10th St. New York, N. Y. 10009.
Ню Йорк, Н. Й.

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ГПБ через станиці і КПС).

З черги, Головна Пластова Булава устійнила дату і програму спільних нарад ГПБ і З'їзду голів і представників усіх Крайових Пластових Старшин із Канади, ЗСА, Німеччини, Австралії, Англії та Аргентини, що відбудуться в Ню Йорку в днях 9, 10, 11 і 12-го травня ц. р. в цілі обговорення різних справ пластової співдії в цілості на базі рекомендацій Пластового Конгресу Другого та пластової одности.

З нагоди цьогорічних роковин геройської смерти Головного Командира Української Повстанської Армії сл. п. ген.-хор. Тараса Чупринки — пластуна сеніора Романа Шухевича, Головна Пластова Булава видала окрему Об'яву, закликаючи все пластунство відмітити ці роковини, зберігати його пам'ять серед сучасних і майбутніх поколінь і на прикладі його життя вчити й виховувати пластову молодь, як треба жити і працювати для Батьківщини.

Головна Пластова Булава також заохочує пластунів цілого світу брати участь в одностроях у проші до Риму з нагоди Святого Року та в українських святкуваннях, що там будуть відбуватися під покровом Їх Блаженства Патріярха Йосифа I.

В ході дальших нарад ГПБулави обговорено проблеми пластового видавництва в Канаді, прийнято до відома звіти поодиноких діловодів та затверджено ряд пластових відзначень поодиноким пластунам за їхню визначну працю для Пласту та української громади. Одним із відзначених відзначенням св. Юрія в золоті є заслужений пластун і громадянин пл. сен. М. „Вуна" — Раковський з Ню Йорку, головний ініціятор й організатор та творець виховно-ідеологічного підложжя вишкільного табору пл. виховників „Лісова Школа". На попередньому пленарному засіданні ГПБулави в дні 15-го грудня 1974 р. надано відзначення „Вічного вогню" в золоті пл. сен. Михайлові Бажанському з Детройту за те, що він подарував свою бібліотеку Українському Інститутові при Гарвардському університеті. Це відзначення буде йому вручене під час окремого святочного відзначення у Гарварді.

Цьогорічні вишкільні табори „Лісової Школи" і „Школи Булавних" відбудуться в Гантері від 28-го червня до 12-го липня.

Січневі роковини — дороговказ буднів

Надійними ісповідниками національних святкувань є українська молодь, що виросла вже поза Україною, та з практики свого неукраїнського довкілля, навчилася бачити в житті тільки практичне, корисне, велике. Тому автор цих рядків з душі і серця щиро радить запрошувати на доповідачів наших національних святкувань інтелектуалістів із цього молодого покоління.

В цьогорічному відзначенні Січневих роковин в Клівленді - Огайо, що відбулося 1-го лютого ц. р. в авдиторії Норманді гайскул, доповідачем був вихованець цього міста, тепер професор університету в поблизькому Янгставні, д-р Юрій Кульчицький. Він говорив про те, як сприйняли акти з Києва і Станиславова 1918-19-их років українців поцейбіч океану: як вони збирали свої сили і гроші на допомогу українським збройним силам, раненим, удовам - сиротам, на дипломатичну акцію; як здвоювали свої зусилля в час, як треба було думати не про акти свят — тільки про криваві факти буднів... Як організували маніфестації і протестували проти старих і нових окупантів України та їхніх облудних покровителів-„миротворців"... Як жертвували збереження цілого свого доробку, в час, коли все було вже втрачене..., як не буде України, то хай біда візьме і цих моїх останніх сімсот долярів! — заявив один із таких жертводавців...

Так виглядала постава тодішньої заробіткової еміграції. І ця доповідь конечно повинна бути видрукована в пресі, якщо цього року згадуватимемо чвертьсторіччя масового поселення політичної еміграції.

Доповідач ні словом не згадав, як веде себе ця політична еміграція: в чому її політичність, в чому проявляється її соборність духа, як виглядає її жертвенність працею і грішми для визволення України?.. Він відкрив тільки дзеркало з життя і дій попередників — і залишив нам порівнювати себе з ними для порівняння, хто й наскільки тут зарібковий, чи політичний...

Така доповідь, що й казати, не дуже подобалася тим, які воліли б „великих слів велику силу", мовляв, промова повинна „настроїти, підбадьорити й запалити слухачів"... Коли ж на думку таких, до українців можна буде говорити категоріями фактів і розуму?..

А втім, настроєве, бадьорливе й запалююче в цій імпресі подавалося повними наручами. Сюди зараховуємо і вступне слово голови Українських Злучених Організацій — Відділу УККА д-ра Богдана Футея і проклямації губернатора стейту та посадників Клівленду й Парми й читання універсалів (при чому чтець д-р Тарас Антонович своїм голосом викликав би оскому в оригінальних читців із Києва 1918-их років) і збірну деклямацію квартету: Леся Таточенко, Ірина Завадівська, Людмила Якимцов, Люба Сліпець — і, вкінці, чоловічий хор „Прометей" із Філядельфії, Па. Але це справа мистецької програми, яку проводила цим разом координаторка Володимира Кавка.

До речі, цей хор, із акомпаньяторкою Галею Мазурок, узяв за серце клівлендців. Це ж справді „перетоплюючий горщок", у якому зустрічаються і перетоплюються в гармонійну цілість тут роджені довгі шевелюри й бороди із старокрайовими сивизнами й лисинами, робітники — з докторатами, визнавці світоглядів від „Б" до „М" — і до кінця нашої політичної азбуки...

Хто хотів би фахово критикувати „Прометея" на підставі клівлендського виступу, мусів би взяти до уваги факт, що до Клівленду ансамбль приїхав без п'ятини свого нормального особового складу (40, замість 52 співаків). Але, і з таким числом, хор виявив силу- експресію, яка може не тільки настроювати - бадьорити, але таки справді запалювати.

Заслуга в цьому співацьких козирів мужви та солістів: З. Чорнобіль, д-р Б. Сілецький, д-р І. Навлічка, д-р В. Карпинич, Е. Білинський — і, передусім, юного диригента Михайла Длябоги який воістину диригує всім тілом, усією душею... Іноколи здається, що він грає на великому акордеоні - гармонії — по вподобі розтягаючи, складаючи і згашуючи свій інструмент. Так він гасить майже всі кінцівки пісень — навіть таку павутинну матерію, як у забутій пісні-кралі „Ой, пущу я кониченька". Інші часи — інший мистецький нерв: диригент Дмитро Котко їздив по степу кониченьком, — диригент Михайло Длябога шмигляє автом по автострадах і ширяє джетом у просторах. Нема часу на довгі кінцівки...

Одне певне: Длябога — надійний талант, про якого ми й наші діти багато доброго почуємо, при чому його таланти не тільки технічно-музичної натури. Його всі — співаки і слухачі на залі — беззастережно люблять. (Автор цих слів, більш, ніж двічі старший за нього, тільки тому не пішов до одягальні гратулювати юному диригентові, бо не вдержався б був від спокуси заїхати рукою в його повну кучеряву чуприну й нею любовно потермосити...). Коли розентузіязмована публіка, після закінчення програми, викликала його на „біс", Длябога вийшов на авансцену й заповів пісню про Карпатську Січ — у честь приявного на залі композитора цієї пісні, Григорія Китастого. А одна з точок програми, „Дума про вірність", композиція самого таки молодого диригента, заповідає, що не одною тільки диригентурою Длябога збирається жити...

Сума сум, — небуденне переживання, а вод ночас щось для буднів: тягніть на річниці до себе „Прометея"! Може і у вашу громаду він — по традиції свого мітичного патрона принесе перетоплюючий вогонь єдности і гармонійної співдії...

О. Гайський

25-річчя парафії в Бриджпорті

Дня 4-го лютого ц. р. зібрався Ювілейний Комітет для відсвяткування 25-ліття існування української католицької парафії в Бриджпорті, Конн., щоб довідатися, яку вже працю зробили обрані референти.

Зборами проводив голова Ювілейного комітету Мирослав Стахів. Референт пропам'ятної книжки Йосиф Сливінський подав інформації, що вже зібрано 40 більших оголошень, та 100 поодиноких людей; заохочувати більше парафіян, щоб вони в книжці вміщували оголошення, та шукали більше людей до співпраці. Книжка ця повинна бути дійсно пропам'ятним твором нашої української католицької парафії.

Референт мистецької програми Василь Пелещук поінформував, що на Ювілеї буде виступати церковний хор з піснями, танцювальний гурток „Дніпро", та пластунки зі своїми піснями.

Ольга Папроцька поінформувала Комітет, що подасть відповідний допис до місцевої англійської преси. о. Ярослав Гура поінформував, що вже подано коротке звідомлення в українській пресі про приготування 25-літнього Ювілею.

На зборах сказано, щоб якнайскорше виробити запрошення на бенкет, та їх порозсилати по парафіях і гостях. Запросити на Ювілейний бенкет місцевих і позамісцевих гостей.

Референти повинні виконувати свої функції, щоб 25-літній Ювілей випав імпозантно.

Ярослав Гура

З нагоди свого 75-річчя 27-го лютого, складаю 100.00 (сто) долярів на Фонд Українознавчих Студій при Університеті в Гарварді.

Д-р ТЕОДОЗІЙ ОСЬМАКІВСЬКИЙ

З нагоди шістдесятп'ять річчя священства та дев'ятдесят років життя нашого Найдорожчого Батька о. крилошанина

ЕВГЕНА ЦЕГЕЛЬСЬКОГО

складаємо на Патріярший Фонд у Римі 100.00 долярів.

Діти: Роман і Юрій Цегельські та Марія Кальба з Родинами

ГОЛОВНА УПРАВА СУВА у глибокому смутку повідомляє, що дня 20-го лютого 1975 р., у місті Ст. Пол, Мінн. відійшов у Вічність наш Побратим, старшина Армії УНР

Підполковник ЙОНАС Д. ЧЕСНА

Родині Покійного та Побратимам литовським і українським Ветеранам висловлюємо наше сердечне співчуття.

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА І ТАТА

бл. п. Д-ра ІВАНА РИЖІЯ

були відправлені

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖБИ З ПАНАХИДАМИ

дня 17-го лютого, в церкві св. Покрови, Парма, Огайо; дня 17 лютого, в церкві св. Андрея, Бавнд Брук, Н. Дж.; дня 20-го лютого, в церкві св. Петра і Павла в Клівленді, Огайо.

ОСИПА-АННА — дружина
ОРЕСТ-МИРОН — син
Родина в Польщі і Україні

Замість квітів на могилу бл. п. проф. ІВАНА КРИНИЦЬКОГО складаємо:

Іван ФЕДІВ	$20.00
Михайло ІВАНИЦЬКИЙ	20.00

на НТШ в Ню Йорку.

Клифтон, Н. Дж.

Моя Найдорожча сл. п. Покійна Дружина

ОЛІМПІЯДА ЛІЛЯ ПОДУБИНСЬКА

професор української мови і літератури в Краю і на еміграції, знаючи що мусить попрощатися з цим світом, просила мене щоби сказати Маямській Громаді, хай замість квітів на її могилу, складає хто що може, на нашу найбільше поважну і заслужену наукову святиню Українську Вільну Академію Наук в Ню Йорку.

На Панахиді, яку відслужив о. М. Горошко, парох Української Православної Церкви в Маямі і на яку прийшло коло сотки людей, так українців як і американців, бо Покійна за час свого 27-літнього побуту в Маямі, крім провадження школи українознавства, бувала у американців в їх жіночих організаціях, а знаючи добре англійську мову в письмі і слові, інформувала американок про українців і про Україну. По Панахиді я забрав слово, подякував громаді за так численну участь для пошанування Покійної, а на кінці я сказав, що Покійна бажала щоби люди не витрачували грошей на квіти, а хто що може, хай дасть на Українську Вільну Академію Наук в Ню Йорку.

ВАСИЛЬ ПОДУБИНСЬКИЙ, старшина УСС і чоловік Покійної

Як наша славна Україна буде нам давати таких славних жінок, як була сл. пам'яті Олімпіяда Василівна, то Україна буде вільною і від нікого незалежною.

Спи Найдорожча моя Подруго, я скоро до Тебе прийду.

ВАСИЛЬ

СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК:

Василь Подубинський, чоловік Покійної	$25.00
Зоря і Юрій Малаховські, донька і зять	10.00
Богдан і Керол Подубинські, син і невістка	10.00
Володимир і Джін Подубинські, син і невістка	10.00
Анна і Мирон Івашко	25.00
Ф. Зубликевич з дочкою Еленою	10.00
Віра й Олександер Тиктюки	10.00
Анна і Стефан Задойко	10.00
Ніля Гаїна з чоловіком і В. Кузьменко	20.00
Стефа Малаховська і Люба, Орест Чапельські	20.00
Відділ 368 УНС в Маямі	10.00
Відділ 17 СУА в Маямі	10.00
Відділ УККА 50 в Маямі	10.00
Ірина Ракуш, голова СУА в Маямі	10.00
Серна Павло і Соня	10.00
Рижевська Анна	10.00
Осташ Т.	10.00
Дрозд Осип	5.00
Богданович А.	5.00
Новак М.	5.00
Томашівська Ольга	5.00
Візняк Л.	5.00
Ромашко М.	3.00
Микитка Соня	2.00
Козаченко І.	1.00
Давидович В.	2.00
Галушка Анна	2.00
Разом:	$255.00

Ділимося сумною вісткою, що 18-го лютого 1975 року упокоїлася в Бозі в Чикаго, Іл., на 82-му році життя, МАТИ-СТРАДНИЦЯ

св. п.

СОФІЯ З КРУПІЦЬКИХ КОКОВСЬКА

вдова по св. п. д-рові ФРАНЦОВІ КОКОВСЬКОМУ, відомому адвокатові в Бережанах.

ПОХОРОН відбувся 21-го лютого ц. р. на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Іл.

Горем прибиті:
дочка НАДІЯ і зять ОСИП ГАДЖЕРИ
Родина в Америці, Канаді, Австралії, Румунії і Україні

СПОРТ

ЮНАЦЬКІ ФУТБОЛЬНІ ТУРНІРИ В ЗАКРИТІЙ ЗАЛІ В САВТ ОРЕНДЖІ

„Чорноморська Січ" (мол. юнаки) — Мейплвуд СК (мол. юн) 2:1

Продовжуються футбольні баталії юнацьких дивізій Футбольної Ліґи Ню Джерзі в закритій залі середньої школи в Савт Ореңджі. Минулої суботи 8-го лютого відбулися гри 5-ої рунди турніру, в якій взяли участь усі три дружини „Ч. Січі". В чергових змаганнях мол. юнацька дружина „Ч. Січ" закінчила свою зустріч з клюбом Мейплвуд — вислідом 2:1. Зустріч проходила в швидкому темпі в якій в дружині „Ч. Січі" відрізнялися гарною і завзятою грою: Андрій Бакун, Маркіян Паславський, Ходновський і недавно прибулий з України Леонід Ратник. В дружині переможців виступали теж. Хамуляк, С. Іваночко, А. Голинський і Сернівка. Обидва переможні голі для „Ч. Січі" здобув Мар. Паславський.

„Чорноморська Січ" (новаки „А" — Мейплвуд СК (новаки) 5:1

Новацька дружина „А" розгромила своїх однолітків з Мейплвуд СК високим вислідом 5:1. Ця наша дружина веде в показнику табелі гор турніру, маючи здобутки 10:0 точок і 28:6 відношення воріт. У звітовій зустрічі новаки „Ч. Січі" в більшості, тримали ініціятиву, в якій чолові стрільці нашої дружини стріляли 5 голів. Вихованець Спортової Школи „Ч. Січі — Павло Гунчак зайняв чолову позицію в табелі стрільців, здобувши в цій зустрічі два ефективні голі, збільшуючи своє конто до 9-ти в І-й половині турніру. Два голі теж здобув Мирон Олесницький і 5-го Андрій Зелик. Крім згаданих в складі дружини успішно змагалися: Маріян Хамуляк, Чех (воротар), Лука і брати Василаки.

„Чорноморська Січ" (новаки „Б" — Елизабет (новаки) 1:6

Наші наймолодші футболісти в ролі справжніх дебютантів показали гарну гру в 1-ій половині зустрічі і навіть вели 1:0, що його здобув Тарас Стефуришин. Одначе більш рутиновані новаки німецького клюбу, перейнявши ініціятиву в 2-ій половині змагань завершили свою перемогу високим вислідом 6:1. Цей турнір добре прислужиться наймолодшим „Січовикам" для частинного набуття початкової рутини, дальші наполегливі тренінґи і евентуальна організована участь в Спортовій Школі „Ч. Січі" —, разом дадуть цим талановитим хлопцям потрібні їм підстави, без яких їм важко буде стати справжніми спортовцями.

В 1-ій половині цього турніру Провід турніру відзначив найкращих змагунів тижня „Січовиків" М. Паславського, М. Махамуляка, А. Бакуна, Т. Гунчака і О. Пенцака.

Показники табелі гор турніру після 5-ої рунди гор.

Дивізія мол. юнаків

1. Елизабет С. К. точок 10:0 — воріт 19:10, 2. Ч. Січ точок 6:4 — воріт 12:10, 3. Четтам С. К. точок 6:4 — воріт 16:13, 4. Нюарк С. К. точок 4:6 — воріт 12:9, 5. Савд Орандж С. К. точок 3:7 — воріт 11:18, 6. Мейплвуд С. К. точок 1:9 — воріт 7:16

Дивізія Новаків

1. Ч. Січ „А" точок 10:0 — воріт 28:6, 2. Савт Орандж С. К. точок 7:3 — воріт 25:7 3. Четтам С. К. точок 7:3 — воріт 28:8, 4. Елізабет С. К. точок 4:6 — воріт 13:19, 5. Мейплвуд С. К. точок 2:8 — воріт 14:22, 6. Ч. Січ „Б" точок 0:10 — воріт 4:46.

Відбиванка

Продовжуються першенські гри Жіночої Відбиванкової Ліґи Ню Джерзі. Обидві жіночі дружини „Ч. Січі" відбули в днях 3-го — 7-го лютого свої календарні змагання на виїздах: „А" дружина зазнала поразки з клюбом ІВКА Риджвуд в Лівінгстоні 1:3 сетів, „Б" дружина в складі молодших юначок в Ню Бронсвіку програла з місцевим латвійським клюбом „Курса" 0:3 сетів.

О. Твардовський

Різдвяна зустріч т-ва „Рідна Школа" в Детройті

Виконавці „Різдвяної казки". У четвертому ряді (зліва): студ. О. Дужа, арт. К. Кривуцька, студ. В. Ощудляк і учит. О. Ощудляк.

І цього року, в суботу 18-го січня, громадськість Детройту виповнила залю Українського Осередку при вул. Карпентер під час різдвяної зустрічі, на якій учні початкових кляс Школи Українознавства виконали драматичний твір А. Дженнінґс „Різдвяна казка", в перекладі й постанові арт. К. Кривуцької.

Дія казки відбувається на сам Свят-Вечір, у лісі, де появляється Різдвяна Фея, щоб подати помічну руку всім: і Зайчикові, і Ялинці, і Сніжинкам, яких Північний Вітер хоче змести з лиця землі. Прогнавши грізного ворога, Різдвяна Фея роздає дарунки й робить усіх щасливими.

У фінальній частині, обернувшись до авдиторії, дійові особи співають „Нова радість стала", й бажають гостям веселих свят і щасливого Нового Року.

Виконавцями були: Б. Кальба — Ялинка, Ксеня Козак — Сирий Зайчик, І. Журківський — Північний Вітер, Н. Монастирська — Різдвяна Фея, Х. Ляш — Мая. Х. Зарицька — Рада. Сніжинки: О. Вальнюк, М. Галабура, Л. Заревич, Х. Кордуба, М. Стефанюк, С. Фебера, В. Шумейко, Х. Андрушків, С. Максимович, М. Несторович, О. Прийма й К. Цісарук.

„Різдвяна казка" пройшла з успіхом завдяки доступному дітям змістові, в чому багато заважила однолінійність сюжету, як теж завдяки чіткому розмежуванні добра від злого.

Авдиторія нагородила рясними оплесками арт. К. Кривуцьку та її помічників за вдатний виступ малих школярів.

Сніжинки, одягнені в пошиті матер'ями чудові костюми, виконали, при акомпаньяменті студ. О. Дужої, хоровід і танки. И після того знову було чути довготривалі оплески.

Хореографічне оформлення підготував студ. В. Ощудляк, а освітлення — І. Сеньків. Адміністратором учнівського виступу була вчителька О. Ощудляк.

Про Школу Українознавства й про її завдання говорила директор І. Тарнавська.

Рецитація твору Б. Лепкого, у виконанні Г. Калитяк, причинилась до піднесення свят-вечірнього настрою на залі.

Після проведення молитов о. Т. Прокопом й о. С. Федиґняком, відбулось Святвечірнє прийняття, підготоване комітетом пань під проводом С. Присяжнюк, Г. Калитяк, І. Шумило й Т. Блажкевич.

Керівником програми вечора був М. Кавка.

О. Сливинський

Пасічник в зимі

Як вихор свисне, мороз потисне, снігом вулики закурить, пасічник в хаті не сидить не розводить байок, Натягне рукавиці і кальоші тай йде до шопи, столярні або до стодоли вулики направляти. В січні бджоляна матка вже надобре зачинає червитися, бджоли скоро помножуються, треба виставляти додаткові магазини.

Магазини, з яких вибрано мед конечно добре прочистити,обскребти віск і прополіс. Якщо пасічник непевний чи вулик чистий від гнильцю то його треба виварити в розчині поташу, або всередині обсмалити смолоскипом.

Все це, що бджоли продукують корисне людині. Досвідчені пасічники це знають і збирають цей продукт. Я вже маю постійних покупців на мед, пергу і маточне молочко. У мене одне замовлення на пергу з України. Тепер вже чим раз більше питають за прополісом. З прополісу люди роблять мазь, котрою замащують рани і вони скоро гояться. Досі не встановлено з чого бджоли виробляють прополіс. Досі думали, що з різних бруньок, а тепер думають що таки з перги. Перга або пилок це чоловічі зародкові клітини квіткових рослин.

Треба знати, що бджоли не лише мед виробляють. Мед — це пожива для бджіл. І то не все, вони мусять мати також пергу з медом. Мед їм потрібний для енергії, тепла, руху, а перга для бджіл — це білок (протеїна) для будови їхнього тіла. Крім меду і перги бджоли ще виробляють віск, як матеріял для будови рамок-стрільників, де складають мед і пергу. Прополіс це так званий бджольний клей, ним все всередині зміцнюють і стінки і вимашують. Якщоб до вулика щось влізло, наприклад миша і бджілки її забили, а не моглививикинути, тоді прополісом її забальзамують і повітря у вулику буде чисте. Маточне молочко виробляють молоді бджілки, котрі ще надворі не були, цим годують свою матку і лялечки (черву). Старші бджілки живляться медом з пергою.

Кожна бджілка знає як, коли й скільки що має зробити й де своє діло скласти. Вджілок у вулику можна порівнювати до крови в людині. Кожна кропка (тільця) крови знає свою роботу, звідки взяти поживу, де її занести, і що сміття звідтам треба забрати і викинути. Бджілки роблять так само. Хто розказує крові і бджолам що вони мають робити? Чи бджоляна матка у вулику всім цим диригує? Лікарі кажуть що в голові людини є одна маленька залоза, маленька як горошок вона керує кров'ю і нервами людини, як обджоляна матка бджолами. Дивно... Також стільники з воску, що виробляються бджоли всіх є шестигранні (гексигонал (кості в людині також збудовані з шестигранних клітин.

Сніг має також шестигранні звіздки, навіть молоко, коли воно скисне перемінюється на шестигранні клітини.

Ціла земля, а ще специяльно скелі, складаються з шестигранних кварців. Бджоли, люди, земля схожа на себе, з цього слідує, що у світі все мало того самого Архітекта.

У пасічника повні руки роботи як вліті так і взимі. Він все це плянує тепер, Хоче бачити вже закінчену працю якнайскоріше.

І відомо, що кожний день як минає то вже не повернеться. Усе ж таки приємно жити, коли є кого і що любити.

М. Сурмач

Сповільнився зріст в цінах на продукти широкого вжитку

Вашингтон. — Департамент праці повідомив, що ситуація на проти-інфляційному фронті далі поліпшується, бо протягом січня ціни на продукти широкого вжитку зросли тільки на шість десятих одного відсотка, що є найменшим зростом від квітня 1974-го року. Ще в серпні і вересні минулого року ціни на ці продукти збільшувалися на 1.3 відсотка кожного місяця. Хоча в січні продовжували зростати кошти медичної опіки та комунальних послуг, а також ціни на деякі харчові продукти, особливо, ярину, овочі і печиво, то протягом минулого місяця дещо обнизилися ціни на одяг, автомобілі та цукор і волове м'ясо. Речники Білого Дому твердять, що в наступних місяцях ситуація буде ще краща, бо тоді роздрібні ціни по крамницях почнуть віддзеркалювати обниження в гуртових цінах на різні продукти. Як відомо, недавно Департамент праці повідомив, що протягом грудня і січня гуртові ціни обнизилися на три десятих одного відсотка.

„Історично-мемуарний збірник Чортківської округи"

Стараннями Ділового комітету земляків чортківської округи, щойно вийшла з-під друкарської преси „Історично-мемуарний збірник чортківської Округи" (Чортків, Копичинці, Борщів, Заліщики). На неї терпеливо чекали повних 10 років наші люди, що походять з тієї землі, а тепер напевно привітають її, як доброго друга своїх давніх, юнацьких років прожитих на рідній землі.

Книга має 927 сторінок, багато знимок і ілюстрацій, добру полотняну оправу з обкладинкою виконаною Яковом Гніздовським. Її ціна 25 дол. Замовляти і виставляти чеки можна на: Selfreliance Federal Credit Union, New York, acc. No. 6317, Chortkiv. Адреса: 108 2nd Ave., New York, N.Y. 10003.

Хто любить свою „вужчу батьківщину", своє село, місто, округу, повіт, а також свою школу, приятелів, молодість, похилені хрести при дорогах, лани пшениці, виноградні сади, морелі, кавуни та замріяні ліси — той візьме цю репрезентативну книгу до рук із зворушенням. В ній багато спогадів з прізвищами тисяча осіб, описів природи і подій та історичних дослідів, а всі вони разом творять цінний матеріял не тільки для тих, хто зв'язаний своїми переживаннями з тією прекрасною частиною галицького Поділля, але й стануть цінним джерелом для історика Галичини, її культурного, господарського, політичного і соціяльного стану і розвитку між двома світовими війнами, а якоюсь мірою, і перед тим періодом (в книзі багато матеріялу про життя-буття за часів Австро-Угорщини). В той час, як війни і політика ворогів понищили наші бібліотеки, архіви і навіть малощо залишилося з преси, яка в той період виходила в Галичині — наші люди, тут на еміґрації, мають обов'язок відтворити у своїй пам'яті якнайбільше з того, що ділялось на місцях, де вони жили. Без таких збірників, як цей, про який тут мова, не можна написати історії Галичини.

У збірнику згадане кожне село і місто всіх 4-ох повітів. Деякі ж із них та цілі райони знайшли своїх справжніх літописців з широким розмахом і зі знанням справи дали нарис їх історії.

Склалося так щасливо, що кожний із чотирьох повітів має бодай одного, а то й кількох таких літописців. Згадаємо тільки, для прикладу, кількох із них: Іван Романюк (Борщівщина), Іван Коцик і Василь Верига (Заліщина), Михайло Соневицький і Дам'ян Елнів (Копичинеччина), Михайло Рослак (Чортківщина).

Книга — корисна і „приємна". В ній поруч фактів, статистичних даних, наукових дослідів є багато серця, любови, сантименту. „Історично-мемуарний збірник чортківської округи" — це, безперечно, один із кращих реґіональних збірників, які появились під фірмою Наукового Товариства ім. Шевченка.

РІ

ТАРЗАН, 7259. СМЕРТЬ ТАРЗАНОВОЇ МАМИ

Чи ти, Тарзане, пригадуєш собі щось із твого раннього життя?

Ні, Петре! Мій тато в щоденнику французькою мовою записував все, що проходило... На моє щастя, бо інакше я не довідався б про моє минуле!

„Він також любив читати для мами, в такий спосіб облегшуючи монотонність їхнього життя".

„Але точно рік після мого народження мама вмерла... Тато справді ніколи не здав собі справи, якою великою відповідальністю є опікуватися немовлям!"